

วัยใส ฉลาดรู้เน็ต

โดย นายอนุพงษ์ จันทร์เพ็งเพ็ญ
นายช่างสำรวจชำนาญงาน

วัตถุประสงค์

- เพื่อสื่อสารกับทุกกลุ่มทุกวัยอย่างเข้าใจง่าย โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน พร้อมยกระดับความคิดสร้างสรรค์ทางดิจิทัล
- เพิ่มความรู้และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือดิจิทัลต่างๆ และอินเทอร์เน็ตอย่างมั่นคงปลอดภัย
- เพื่อสามารถเป็นแบบอย่างต่อสังคมได้ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความเสี่ยงจากการใช้อินเทอร์เน็ตและการตกเป็นเหยื่อในโลกออนไลน์

เนื้อหา

เมื่อพูดถึงความฉลาดหลายคนคงจะนึกถึงการวัด IQ ที่เป็นความฉลาดทางด้านเชาว์ปัญญา และ EQ ที่วัดความฉลาดทางด้านอารมณ์ แต่มาถึงยุคนี้ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตความฉลาดทางด้าน IQ กับ EQ คงไม่เพียงพอ เราต้องมีความฉลาดทางด้านดิจิทัลหรือที่เราเรียกว่า DQ (Digital Intelligence Quotient) ที่ส่งเสริมให้เด็กทุกคนทั่วโลกมีความรู้และทักษะในการใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัยสร้างสรรค์แต่ไม่ใช่แค่เด็กเท่านั้นที่ควรเป็นผู้ฉลาดรู้เน็ตยังรวมถึงคุณปู่คุณย่า และทุกๆ คนที่ใช้งานอินเทอร์เน็ตด้วย โดย DQ ที่เป็นเทรนด์ที่ทั่วโลกกำลังพูดถึงนั้น แบ่งออกเป็น 3 ระดับได้แก่

ระดับ ๑. พลเมืองดิจิทัล คือกลุ่มที่ใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัลได้อย่างปลอดภัยมีประสิทธิภาพ และมีความรับผิดชอบ

ระดับ ๒. กลุ่มนักคิด นักสร้างสรรค์ คือกลุ่มคนที่สร้างคอนเทนต์ใหม่และเปลี่ยนไอเดียให้เป็นจริงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ

ระดับ ๓. ผู้ประกอบการดิจิทัล คือภาคธุรกิจที่ให้บริการด้านดิจิทัลและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระดับโลกหรือสร้างสรรค์โอกาสใหม่ๆ ให้กับสังคม

การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีจะต้องทำอะไรซึ่งพวกเราส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตที่เรียกว่า “พลเมืองดิจิทัล” การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีนั้นไม่ยากมีทักษะพื้นฐานอยู่ ๘ ข้อ ที่เราปฏิบัติตามได้ ดังต่อไปนี้

๑. ทักษะในการเป็นตัวเองที่ดี (Digital Citizen Identity) คือการใช้สื่อดิจิทัลสร้างภาพลักษณ์ในโลกออนไลน์ของตนเองในแง่บวกทั้งความคิดความรู้สึก และเป็นตัวอย่างที่ดีมีวิจรรย์ญาณในการรับส่งข่าวสารและแสดงความคิดเห็น รู้กฎหมายและจริยธรรมในโลกออนไลน์ เช่น การละเมิดลิขสิทธิ์ การกลั่นแกล้งทางสื่อออนไลน์

๒. ทักษะในการคิดวิเคราะห์และวิจรรย์ญาณที่ดี (Critical Thinking) โดยสามารถวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ผิด รู้เท่าทันสื่อสารสนเทศสามารถวิเคราะห์และประเมินข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายได้เข้าใจรูปแบบการหลอกลวงต่างๆ ในโลกไซเบอร์ เช่น ข่าวปลอม เว็บไซต์ปลอม ภาพตัดต่อ เป็นต้น

๓. ทักษะในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในโลกไซเบอร์ (Cybersecurity Management) คือต้องรู้จักการรักษาความเป็นส่วนตัว และความลับป้องกันการขโมยข้อมูลไปสวมรอยทำธุรกรรมออนไลน์รักษาป้องกันความเสียหายของข้อมูลและอุปกรณ์ เช่น ไม่บอกพาสเวิร์ดกับใคร เป็นต้น

๔. ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วนตัว (Privacy Management) คือต้องรู้จักปกป้องข้อมูลส่วนตัวในโลกออนไลน์รู้เท่าทันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ต เช่น มัลแวร์ ไวรัสคอมพิวเตอร์ และกลลวงทางไซเบอร์

๕. ทักษะในการจัดสรรเวลาหน้าจอ (Screen Time Management) คือต้องรู้จักบริหารเวลาที่ใช้ อุปกรณ์ยุคดิจิทัลเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกภายนอกตระหนักถึงผลเสียของการเสพติดสื่อดิจิทัล

๖. ทักษะในการบริหารจัดการข้อมูลที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์ (Digital Footprints) คือผู้ใช้งานมีความเข้าใจและสามารถป้องกันข้อมูลส่วนตัวโดยไม่ทิ้งร่องรอยที่สร้างไว้บนโลกออนไลน์ต่างๆ เช่น การโพสต์ข้อความบนเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ซึ่งบันทึกไว้โดยไม่ตั้งใจและทำให้คนอื่นแกะรอยเราได้

๗. ทักษะในการรับมือกับการระรานทางไซเบอร์ (Cyberbullying Management) ผู้ใช้งานสามารถรับมือกับการกลั่นแกล้งไม่ได้ตอบซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น

๘. ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม (Digital Empathy) มีความเห็นอกเห็นใจและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์

เพียงเท่านี้เราจัดได้ว่าเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีได้ไม่ยากเลย และเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกวันนี้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับชีวิตเราตลอดเวลาตั้งแต่ตื่นเข้าไปจนกระทั่งถึงเข้านอน ไม่ว่าจะเริ่มวันด้วยการอ่านข่าวบนเฟซบุ๊ก แชตคุยกับเพื่อนๆ เช็กความเคลื่อนไหวจากโซเชียลต่างๆ อ้อรูปหรือสเตตัส รวมทั้งสั่งซื้อสินค้าและโอนเงินออนไลน์จนแทบจะไม่ต้องรู้ตัวเลยว่าเราใช้งานมันอยู่ตลอดเวลาแต่ก็ควรใช้อย่างมีสติ และมีทักษะที่ดีให้สมกับคำว่า วยไซ ฉลาดรู้เน็ต

ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับทักษะการเป็นพลเมืองดิจิทัลที่ดีในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่างๆ และอินเทอร์เน็ตอย่างมั่นคงปลอดภัย

๒. สามารถนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องมีประสิทธิภาพ